

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

економічного факультету

(назва інституту/факультету)

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Цифрова трансформація економіки

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-наукова програма Економіка

(назва програми)

Спеціальність 051 Економіка

(вказати: код, назва)

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-науковою програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Поченчук Г.М., доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, д.е.н, професор

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/pochenchuk-galina-myhajlivna>

Контактний тел. +380504345687

E-mail: g.pochenchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Очні консультації: відповідно до розкладу консультацій

Індивідуальні консультації (за попередньою домовленістю)

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Однією з характерних особливостей сьогодення є глибоке проникнення цифрових технологій у всі сфери життєдіяльності суспільства. Нова ера проривних інновацій, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, швидка зміна потреб бізнесу та суспільства, виникнення нових форм економічної взаємодії і дифузії знань – усе це невід'ємні компоненти сучасної реальності, що вимагає набуття відповідних компетенцій науковцями-економістами. Навчальна дисципліна «Цифрова трансформація економіки» спрямована на вивчення принципів, основних вимог та процесів цифрової трансформації економіки й відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми слухається здобувачами освіти у другому семестрі першого року навчання.

2. Мета навчальної дисципліни «Цифрова трансформація економіки» – формування теоретичних знань і практичних навичок щодо кількісної оцінки й ефективного використання потенціалу цифрової трансформації економіки на мікро- та макрорівнях. Вивчення дисципліни дозволить здобувачам освіти в процесі застосування сучасних цифрових технологій до управління економічними системами розуміти змістовну економічну складову цифровізації та відповідних технологій, визначати причинно-наслідкові зв'язки, пріоритетність факторів впливу, міждисциплінарні аспекти в розвитку, що є важливим у фаховій підготовці науковця.

3. Пререквізити.

Теоретико-методологічною базою для вивчення навчальної дисципліни є дисципліни освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» і «магістр», зокрема: «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Статистика», «Оптимізаційні методи та моделі», «Інформаційні системи в бізнесі».

4. Результати навчання.

Відповідно до освітньо-наукової програми «Економіка» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 051 Економіка) вивчення дисципліни «Статистичний аналіз в економіці» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами,

кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

5. Опис навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів/годин 3/90											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	практ./ семін.	лаб	інд	с.р.		лекц.	практ./семін.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять												
Тема 1. Сутність цифрової трансформації та цифрової економіки	16	2	4			10	16	1				15
Тема 2. Індустрія 4.0. як каталізатор цифрових трансформацій.	15	2	4			9	15	1				14
Тема 3. Цифрова інфраструктура.	13	2	2			9	13		1			12
Тема 4. Сучасні цифрові бізнес-моделі.	15	2	2			11	15		1			14
Тема 5. Цифрові екосистеми та складні інформаційні системи (платформи).	16	1	4			11	16		1			15
Тема 6. Цифрова трансформація у різних сферах економіки.	15	1	4			10	15		1			14
Усього годин	90	10	20			60	90	2	4			84
Підсумкова форма контролю	залік											

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Тема 1	Сутність цифрової трансформації та цифрової економіки <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – Рушійні сили цифрової трансформації. – Зміст процесу цифрової трансформації (від оцифровки до цифрової економіки). – Ефективність цифрової трансформації. – Цифрові фабрики. <i>Робота над дослідницьким завданням до теми</i>	10	15
Тема 2	Індустрії 4.0. як каталізатор цифрових трансформацій <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – Принципи побудови Індустрії 4.0. – Унікальність як масовий продукт в умовах четвертої промислової революції. – Соціальні виклики четвертої промислової революції. <i>Робота над дослідницьким завданням до теми</i>	9	15
Тема 3	Цифрова інфраструктура <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – Попит та пропозиція цифрової інфраструктури. – Регуляторні особливості у сфері цифрової інфраструктури. – Роль цифрової інфраструктури у забезпеченні цифрового суверенітету. <i>Робота над дослідницьким завданням до теми</i>	9	13
Тема 4	Сучасні цифрові бізнес-моделі. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – Фактори підвищення конкурентоспроможності на ринку завдяки цифровізації підприємств. – Як цифрові технології впливають на трансформацію бізнес-моделей? – Кейс: Канва бізнес-моделі (англ. business model canvas) – зручний інструмент стратегічного управління, щоб описати, сформулювати, викласти на папері бізнес-модель стартапу, проекту і навіть діючого підприємства. Опишіть бізнес-моделі великих компаній України за методом канви. Визначте, які елементи бізнес-моделей були змінені цифровими технологіями. Запропонуйте власні ідеї, яким чином можна змінити бізнес-модель. <i>Робота над дослідницьким завданням до теми</i>	11	14
Тема 5	Цифрові екосистеми та складні інформаційні системи (платформи) <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – Мережевий ефект, негативний мережевий ефект. – Екосистеми міжнародного рівня – учасники та способи формування. – Шерінгова економіка. – Дизруптивний вплив цифрових платформ. Які правила змінюють цифрові платформи? – Цифрові двійники у цифровій трансформації <i>Робота над дослідницьким завданням до теми</i>	14	15

Тема 6	Цифрова трансформація у різних сферах економіки <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – Цифровізація освіти, сфери охорони здоров'я, енергетики. – Впровадження концепції цифрових робочих місць. – Вплив цифрової економіки на тенденції сучасного ринку праці <i>Робота над дослідницьким завданням до теми</i>	10	14
--------	---	----	----

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для досягнення освітньої мети та прогнозованих програмних результатів використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології.

Методи навчання:

- словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).
- практичні методи (практичні роботи).
- наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо).
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебінари та ін.).
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких **60** балів здобувач набирає при поточних видах контролю і **40** балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання визначеним у робочій програмі навчальної дисципліни.

Форми та методи оцінювання:

- тестові завдання, опитування, індивідуальні завдання.
- захист бізнес-кейсів, результатів досліджень.
- аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті.
- презентації результатів виконання завдань.
- підсумковий контроль – залік.
- інші види індивідуальних та групових завдань.

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Цифрова трансформація економіки : мікро- та макроаспекти : колективна монографія / за заг. ред. Н.А. Мазур, д.е.н., проф.; Кам'янець-Подільськ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 440 с.

2. Краус К. М., Краус Н. М., Поченчук Г. М. Цифрова інфраструктура в умовах віртуалізації та нової якості управління економічними відносинами. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9279>

3. Сенкевич О.Ф. Методичні підходи щодо моделей трансформації цифрової економіки та суспільства. *Економічні горизонти*. 2018. No4(7). С.146-154. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/208585/208805>

4. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Центр Разумкова. Київ : Видавництво «Заповіт», 2020. 274 с.

5. Струтинська І.В. Дефініції поняття «цифрова трансформація». *Причорноморські економічні студії. Економіка та управління підприємствами*. 2019. №48. С.91-96.
6. Чіков, І. Цифрова трансформація економіки: сутність, проблеми та особливості. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 25. С. 97-102.
7. Тульчинська С.О., Корзун Л.С. Цифровізація як засіб трансформації економіки України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. № 83. Т. 2. С.52-59.
8. Бречко О. В. Детермінанти цифрової трансформації національної економіки. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 4. С. 7–24.
9. Левковець О. М. Інноваційні бізнес-моделі: особливості формування. *Економічна теорія та право*. 2019. № 2 (37). С. 172-182. URL: <http://dx.doi.org/10.31359/2411-5584-2019-37-2-172>
10. Купревич Т.С. Цифрові платформи в світовій економіці: сучасні тенденції і напрямки розвитку. *Економічний вісник університету*. 2018. Вип. 37/1 С. 313.
11. Харечко В. Бізнес-модель CANVAS для громадських організацій. URL: <https://www.prostir.ua/?kb=biznes-model-canvas-dlya-hromadskyh-orhanizatsij>.
12. Скоробогатова Н.Є. Концептуальні засади формування сталого розвитку суспільства в контексті Індустрії 4.0. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2019. С. 388-400.
13. Краус К.М., Краус Н.М., Голобородько О.П. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf

8.2. Допоміжна

1. Котелевець, Д. О. Тенденції розвитку цифрової економіки в Україні. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 5. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-03-01>
2. The Digital Economy. Don Tapscott. URL: <https://dontapscott.com/about/>
3. Djakona A., Kholiavko N., Dubyna M., Zhavoronok A., & Fedyshyn M. Educational dominant of the information economy development: a case of Latvia for Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2021. № 192(7-8(2)). С. 108-124. URL: <https://doi.org/10.21003/ea.V192-09>
4. Kosach I., Shaposhnykov K., Chub A., Yakushko I., Kotelevets D., Lozychenko O. Regulatory policy in the context of effective public governance: evidence of Eastern European Countries. *Cuestiones Políticas*. 2022. № 40(72). С. 456-473.
5. Strack R., Antebi P., Kataeva N., Kovács-Ondrejko O., Lopez A., Welch D. Decoding digital talent. URL: <https://www.bcg.com/publications/2019/decoding-digital-talent.aspx>.
6. Shalmo D., Christopher A. W., Boardman L. Digital transformation of bussines models – best practice, enablers and roadmap. *International Journal of Innovation Management*. 2017. Vol. 21 (08). P. 1–17. URL: <http://dx.doi.org/10.1142/S136391961740014X>.
7. Щеглюк С. Морфологія цифрової економіки: особливості розвитку та регулювання цифрових технологічних платформ (науково-аналітична записка). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/e20190301.pdf>.

9. Інформаційні ресурси

9.1. Інтернет – джерела

1. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
2. Centre for the Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum. URL: <https://centres.weforum.org/centre-for-the-fourth-industrial-revolution/home>
3. Digital Development. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/digitaldevelopment>
4. Council Resolution on a new European agenda for adult learning 2021-2030 2021/C 504/02. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021G1214%...>
5. Industry 4.0 Market - Growth, Trends, and Forecasts. URL: <https://www.asdreports.com/market-research-report-538241/industry-market-growth-trends-forecasts>
6. Краковецький О. Огляд національних стратегій розвитку штучного інтелекту URL: <https://medium.com/@sashaeve/огляд-національних-стратегій-розвитку-штучного-інтелекту->

bf1d869991d7?fbclid=IwAR1I0NriDa1a_-

djuM9goQtJA2T0s1eMThHxMdBdqvkDgV1tkGkurH7ius

7. Прогноз розвитку світової економіки до 2030Е. Український інститут майбутнього.

URL: <https://strategy.uifuture.org/prognoz-rozvitku-sv%D1%96tovoi-ekonom%D1%96ki-do-2030e.html>

8. Цифрова трансформація економіки України в умовах війни. Травень 2023 року.

URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-v-umovakh-viyny-traven-2023>